

B Communication & Multimedia Design Stichting LOI Hoger Onderwijs

*Verslag van de beperkte opleidingsbeoordeling
5 september 2013*

Utrecht
oktober 2013
www.AeQui.nl

Evaluatiebureau voor het hoger onderwijs

 Dit document laat zich het beste dubbelzijdig afdrukken.

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	3
Samenvatting	4
Colofon	6
Inleiding	7
1. Beoogde eindkwalificaties	9
2. Onderwijsleeromgeving.....	12
3. Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties	19
Bijlagen	23
Bijlage 1 Visitatiecommissie	24
Bijlage 2 Programma visitatie	26
Bijlage 3 Kwantitatieve gegevens	27
Bijlage 4 Eindkwalificaties.....	29
Bijlage 5 Programmaoverzicht.....	32
Bijlage 6 Bestudeerde documenten.....	34
Bijlage 7 Onafhankelijkheidsverklaringen.....	35

Samenvatting

Op 5 september 2013 is de bacheloropleiding Communication & Multimedia Design van de Leidse Onderwijsinstellingen (LOI) gevisiteerd door een commissie van AeQui. Het totaaloordeel van de commissie is **voldoende**.

Het onderwijs van de LOI Hogeschool wordt gekenmerkt door afstandsonderwijs. Studenten kunnen een individueel en flexibel leerpad volgen met maximale onafhankelijkheid van tijd, plaats en tempo met continue beschikbaarheid van begeleiding. Ook de bacheloropleiding Communication & Multimedia Design is volgens dit principe vormgegeven. De opleiding bestaat sinds 2006.

De doelstellingen

De doelstellingen van de opleiding zijn beoordeeld als **voldoende**.

De opleiding heeft, in samenwerking met verschillende vertegenwoordigers van het werkveld en de beroepenveldcommissie, een eigen beroeps- en opleidingsprofiel opgesteld, dat recentelijk is aangepast. Dit profiel sluit aan bij het actuele landelijke profiel. De actualiteit van het programma wordt door de beroepenveldcommissie geborgd. De commissie is van mening dat de beroepenveldcommissie een actieve en belangrijke rol vervult in de opleiding. De eindkwalificaties van de opleiding (de competenties) zijn geconcretiseerd naar inhoud en niveau. Dit is mede gedaan aan de hand van de internationaal overeengekomen Dublin Descriptoren.

De onderwijsleeromgeving

De onderwijsleeromgeving is beoordeeld als **voldoende**.

De opleiding biedt een samenhangend programma dat studenten in staat stelt de eindkwalificaties (competenties) te bereiken. De mensgerichte focus is zichtbaar in het programma. Het programma kent een logische opbouw en samenhang en neemt gedurende de opleiding toe in complexiteit. Ook de praktijk- en integratieopdrachten worden complexer naarmate de opleiding vordert. De commissie vindt dat het lesmateriaal van goede kwaliteit is en dat de opleiding voldoende actuele en relevante literatuur gebruikt. De commissie vindt het positief dat er meer aandacht is voor onderzoekvaardigheden in het programma.

De opleiding beschikt over een adequaat team van docenten en coaches. Studenten zijn tevreden over de docenten en de feedback die zij krijgen. De begeleiding van studenten past bij het afstandsonderwijs. Het digitale portfolio speelt daarbij een belangrijke rol. De klassikale variant biedt studenten die dat wensen meer contact met docenten en medestuden-

ten. Studenten beschikken gedurende de gehele opleiding over dezelfde coach. Er worden geen andere eisen gesteld aan de instroom dan de wettelijke toelatingseisen. De opleiding beschikt over goede faciliteiten waaronder met name de digitale leeromgeving.

De toetsing en het gerealiseerd eindniveau

De visitatiecommissie beoordeelt ten slotte de toetsing en het gerealiseerd eindniveau als **voldoende**.

De eindkwalificaties (vertaald in competenties) spelen een centrale rol bij de examens en (praktijk- en integratie)opdrachten. Zij vormen de kapstok van het beoordelingsstelsel. Tot slot wordt het al dan niet realiseren van de eindkwalificaties ook vastgesteld in de afstudeeropdracht. De commissie is positief over de praktijk- en integratieopdrachten. Deze nemen gedurende de opleiding toe in complexiteit en vereisen van studenten daadwerkelijke integratie van de geleerde kennis en vaardigheden.

De beoordeling van de toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties wordt adequaat uitgevoerd. Dit komt mede tot stand doordat er meerdere beoordelaars worden ingezet en de beoordelingscriteria en scoringsvoorschriften helder geformuleerd zijn. Op basis van de beoordeelde scripties stelt de commissie vast dat de eindkwalificaties gerealiseerd worden. De bestudeerde scripties zijn van hbo-bachelorniveau. De commissie waardeert de inspanningen van de opleiding om het niveau van de scripties en de beoordeling daarvan te verhogen.

Aanbevelingen

In het rapport doet de commissie een aantal aanbevelingen.

De commissie raadt de opleiding aan haar profiel aan te scherpen, en dan selectiever te definiëren voor welke functies (en doelgroepen) opgeleid

wordt. Tevens raadt de commissie aan om het belang van techniek (zeker in relatie tot de front-end) in het programma en bij studenten te blijven benadrukken. Ook raadt zij aan studenten uit te dagen zelf te ontdekken hoe zij hun eigen technische kennis en de toepassing daarvan up-to-date kunnen houden in het zich snel ontwikkelende vakgebied.

Hoewel er voldoende aandacht voor onderzoek in de opleiding zit, raadt de commissie de opleiding ook aan een eigen visie op praktijkgericht onderzoek (passend bij het eigen opleidingsprofiel) te formuleren om daarmee een (nog) gerichtere invulling te kunnen geven aan de onderzoekmodules.

Het is de commissie opgevallen dat in de lesstof weinig gebruik gemaakt wordt van interactieve leermiddelen en beeld. De commissie wil de opleiding uitdagen binnen de LOI een voortrekkersrol te vervullen op dit gebied.

De commissie waardeert de kwaliteit van de praktijkopdrachten, maar hecht desondanks waarde aan een gevarieerd aanbod van toetsvormen. Zij raadt de opleiding aan meer schriftelijke examens af te nemen, al dan niet in combinatie met een praktijkopdracht. Daarnaast adviseert zij de opleiding bij de schriftelijke toetsen ook vragen van een wat hoger abstractieniveau op te nemen. Dit laatste advies wordt relevanter indien de opleiding het voorgaande advies (meer schriftelijke examens) ter harte neemt.

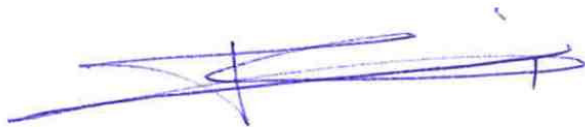
Alle standaarden van het NVAO kader zijn positief beoordeeld en op die grond geeft de visitatiecommissie een positief advies inzake accreditatie van de opleiding B Communication & Multimedia Design.

Namens de voltallige visitatiecommissie,

Utrecht, oktober 2013

Drs. R. van Aalst
Voorzitter

Drs. T. Buising
Secretaris

Colofon

Instelling en opleiding

Stichting Leidse Onderwijsinstellingen Hoger Onderwijs
Leidsedreef 2, 2352 BA Leiderdorp
Telefoon: 071 – 5451 292
Status instelling: niet bekostigd
Resultaat instellingstoets kwaliteitszorg: aangevraagd

Opleiding: Hbo Communication & Multimedia Design
Niveau: Hbo-bachelor
Aantal studiepunten: 240 EC
Titel: Bachelor Communication & Multimedia Design
Locatie: Afstandsonderwijs (vanuit Leiderdorp)
Variant: Deeltijd
Croho-nummer: 34092
Kwantitatieve gegevens van de opleiding zijn weergegeven in bijlage 3.

Voor kwaliteit verantwoordelijke bestuurder: de heer mr. M.J. Kuipers, voorzitter bestuur
Businessunitmanager: mevrouw. drs. K. Stokla
Projectleider: mevrouw drs. B. Blom

Visitatiecommissie

De visitatiecommissie bestond uit:
De heer drs. R.R. van Aalst, voorzitter
De heer prof. em. J. Lowyck, werkveld- en domeindeskundige
De heer ing. B. Olde Hampsink, werkveld- en domeindeskundige
De heer drs. T. Helfrich, werkveld- en domeindeskundige
Mevrouw A. de Brouwer, MSc, student-lid
Mevrouw drs. T. Busing, secretaris

De commissie is vooraf voorgelegd aan de NVAO; de NVAO heeft ingestemd met de samenstelling.

De visitatie is uitgevoerd onder verantwoordelijkheid van:
AeQui VBI
Vlindersingel 220
3544 VM Utrecht
(030) 87 820 87
www.AeQui.nl

Inleiding

De LOI Hogeschool heeft zich gespecialiseerd in afstandsonderwijs. De LOI Hogeschool heeft als missie het aanbieden van toegankelijk en arbeidsmarktrelevant afstandsonderwijs. Het afstandsonderwijs wordt voor de student gekenmerkt door een individueel en flexibel leerpad, maximale onafhankelijkheid van tijd, plaats en tempo, continue beschikbaarheid van begeleiding, technische eenvoud en betaalbaar collegegeld. De LOI Hogeschool biedt haar opleidingen aan in de vorm van afstandsonderwijs (e-learning) en afstandsonderwijs gecombineerd met lesdagen (blended learning).

Het instituut

De Leidse Onderwijsinstellingen (LOI) heeft in 1996 de Stichting LOI Hoger Onderwijs opgericht. De hogeschool biedt vooral bacheloropleidingen aan. Het aanbod omvat meer dan 35 opleidingen in verschillende sectoren of domeinen (health, business administration, communication, commerce, social studies en economics). De domeinen zijn ondergebracht in businessunits. De LOI Hogeschool biedt ook bacheloropleidingen aan in samenwerking met bekostigde hogescholen. Daarnaast biedt de LOI Hogeschool een masteropleiding aan. Aan de LOI Hogeschool studeren ongeveer 20.000 studenten. De LOI biedt sinds april 2012 onderwijs met extra begeleiding aan, onder de noemer 'Klassikaal'. Studenten krijgen daarbij extra uitleg door docenten (face to face). De opleiding hbo Communication & Multimedia Design (CMD) is in oktober 2012 gestart met de klassikale variant.

De opleiding

De bacheloropleiding Communication & Multimedia Design is een vierjarige bacheloropleiding van 240 EC. De opleiding bestaat sinds 2006 en is ontstaan vanuit een afstudeerrichting van de opleiding Informatica. De klassikale variant van de opleiding is wat betreft eindkwalificaties, inhoud, materiaal en toetsing gelijk aan de afstand variant. De klassikale variant kent daarnaast 16 lesdagen per jaar waarbij studenten colleges volgen op een centrale plaats in het land. De klassikale variant is gericht op studenten die behoefte hebben aan de spreekwoordelijke 'stok achter de deur' en aan sociale interactie met docenten en studenten.

De opleiding leidt studenten op tot beginnend beroepsbeoefenaar op het gebied van communicatie en multimedia design (CMD). Afgestudeerden kunnen werkzaam zijn in zowel de publieke als private creatieve sector (bijvoorbeeld binnen de kunsten of de media- en entertainment sector), in afdelingen (marketing)communicatie of een eigen onderneming starten. De kritische reflectie meldt dat de laatste jaren een verschuiving plaats vindt in het beroepenveld, waarbij het aansluiten bij de beleving van de gebruiker van een multimediaal product meer nadruk krijgt. Belangrijke aspecten daarbij zijn storytelling, prototyping en conceptualisering.

De opleiding hanteert acht competenties: onderzoeken en begrijpen, conceptualiseren, verbeelden en prototypen, evalueren, inter- en multidisciplinair samenwerken, initiëren, organiseren en regisseren, manifesteren en presenteren en ontwikkelen & reflecteren.

In de opleiding wordt onder andere aandacht besteed aan kennis op het gebied van mediageschiedenis, grafisch ontwerpen, creativiteit & concept, ontwerptheorie, mediarecht, user research, beeldbewerking met Adobe photoshop, communicatie theorie en brand design. Daarnaast komen onderwerpen als studievaardigheden, informatievaardigheden en onderzoeksvaardigheden aan de orde.

De opleiding bestaat uit een propedeutische fase en een hoofdfase die wordt afgerond met de afstudeeropdracht. Daarnaast is de opleiding opgebouwd rondom zeven thema's. Binnen elk thema krijgen studenten kennis aangereikt en vindt integratie met de praktijk plaats middels een afrondende praktijk- en integratieopdracht. Naast de thema's omvat de hoofdfase een stage en een keuzeminor (multime-

diavormgeving of multimediamanagement). Van studenten wordt verwacht dat zij vanaf de start van de hoofdfase beschikken over een relevante werkplek, voor het uitvoeren van de praktijk-integratieopdrachten, de stage en de afstudeeropdracht.

Er wordt onderscheid gemaakt in vier hogeschool brede leerlijnen. In de conceptuele leerlijn staan opdrachten waarmee studenten vakgerichte kennis en vaardigheden opdoen centraal. De generieke vaardigheden leerlijn is gericht op hbo-brede vaardigheden zoals communicatieve vaardigheden, managementvaardigheden en onderzoeksvaardigheden. De ontwikkeling van competenties in de actuele beroepspraktijk staat centraal in de beroepsproduct leerlijn. In de studieloopbaan leerlijn tenslotte reflecteren studenten op de verschillende competenties.

De visitatie

De LOI heeft aan AeQui VBI opdracht gegeven onderhavige visitatie uit te voeren. Hiertoe heeft AeQui in samenwerking met de LOI een onafhankelijke en ter zake kundige commissie samengesteld. Met vertegenwoordigers van de opleidingen heeft een voorbereidend gesprek plaatsgevonden. De visitatie heeft op 5 september 2013 plaatsgevonden volgens het programma dat in bijlage 2 is weergegeven. De commissie heeft de beoordeling in onafhankelijkheid uitgevoerd; aan het einde van de visitatie is de opleiding in kennis gesteld van de bevindingen en conclusies van de commissie. Deze rapportage is in concept toegestuurd aan de opleiding in oktober 2013, de reacties van de opleiding zijn verwerkt tot deze definitieve rapportage.

1. Beoogde eindkwalificaties

De beoogde eindkwalificaties van de opleiding zijn wat betreft inhoud, niveau en oriëntatie geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen.

Toelichting: De beoogde eindkwalificaties passen wat betreft niveau en oriëntatie (bachelor of master; hbo of wo) binnen het Nederlandse kwalificatieraamwerk. Ze sluiten bovendien aan bij de actuele eisen die in internationaal perspectief vanuit het beroepenveld en het vakgebied worden gesteld aan de inhoud van de opleiding.

De visitatiecommissie kwalificeert op grond van de gesprekken en de onderliggende documentatie de beoogde eindkwalificaties als **voldoende**. De opleiding heeft een eigen beroeps- en opleidingsprofiel opgesteld, dat recentelijk is aangepast. Dit profiel is opgesteld in samenwerking met verschillende vertegenwoordigers van het werkveld en de beroepenveldcommissie. Het beroeps- en opleidingsprofiel sluit aan bij het landelijke profiel, dat ook recentelijk is aangepast. De commissie is van mening dat het profiel van de opleiding erg breed is en zij raadt de opleiding dan ook aan het profiel aan te scherpen en duidelijker te definiëren voor welke functies nu echt wordt opgeleid. De actualiteit van het programma wordt door de beroepenveldcommissie geborgd. De commissie is van mening dat de beroepenveldcommissie een actieve en belangrijke rol vervult in de opleiding. Ondanks de mensgerichte focus van de opleiding wordt het belang van technische kennis door alle betrokkenen onderschreven. De commissie vindt aandacht voor techniek eveneens belangrijk en raadt de opleiding aan studenten handvatten (competenties) aan te leren waarmee zij hun eigen technische kennis actueel kunnen houden. De eindkwalificaties van de opleiding (de competenties) zijn geconcretiseerd naar inhoud en niveau. Dit is mede gedaan aan de hand van de internationaal overeengekomen Dublin Descriptoren.

Afstemming beroepenveld

De relatie met de beroepspraktijk krijgt op verschillende manieren vorm. Ten eerste is de bacheloropleiding gebaseerd op het beroeps- en opleidingsprofiel hbo CMD van de LOI. Dit beroepsprofiel is in 2012 opgesteld, op basis van het nieuwe landelijke beroepsprofiel dat in 2011 door de landelijke beroepenveldcommissie (het International network of Communication and Multimedia Design) is vastgesteld. De opleiding heeft een eigen beroepenveldcommissie met daarin vertegenwoordigers van het werkveld. Er is ook een landelijke beroepenveldcommissie. Deze landelijke commissie heeft in 2011 het landelijke beroepsprofiel vastgesteld. De beroepenveldcommissie CMD van de LOI heeft het eigen beroeps- en opleidingsprofiel eveneens in 2012 vastgesteld.

De opleiding heeft een programmaleider, die voor het opleidingsmanagement de directe link met de beroepspraktijk vormt. Daarnaast zijn alle docenten betrokken bij of afkomstig uit de beroepspraktijk.

Het is de commissie tijdens de visitatie opgevallen dat de beroepenveldcommissie zeer betrokken is. De beroepenveldcommissie bestaat uit vijf leden en komt twee keer per jaar bijeen.

Studenten passen het geleerde toe in de praktijk- en integratieopdrachten die aan ieder thema gekoppeld zijn. Met deze opdrachten wil de opleiding studenten kennis laten maken met het brede palet aan beroepsmogelijkheden en studenten een oriëntatie bieden op het werkveld. De opleiding heeft haar visie op de praktijk- en integratieopdrachten verwoord in een visiedocument. Dat is besproken met de beroepenveldcommissie. Gedurende de opleiding neemt de complexiteit en de omvang van de opdrachten toe. Van studenten wordt verwacht dat zij gedurende de hoofdfase van de opleiding beschikken over een relevante werkplek. Op de werkplek kunnen studenten de praktijk- en integratieopdrachten, de stage en de afstudeeropdracht uitvoeren.

Vertegenwoordigers van de beroepenveldcommissie en het werkveld met wie de visitatiecommissie gesproken heeft, zijn positief over de opleiding. De opleiding kenmerkt zich volgens hen door de klantgerichte benadering van het vakgebied. Daarnaast waarderen zij de individuele en theoretische kant van de opleiding. Ook voelen de leden van de beroepenveldcommissie zich betrokken bij en gehoord door de opleiding. De opleiding neemt de opmerkingen en aanbevelingen van de beroepenveldcommissie mee in haar aanpassingen en verbeteringen van

het programma. De leden van de beroepenveldcommissie hebben aangegeven ook graag scripties te willen bekijken. De commissie ondersteunt dit en raadt de opleiding aan van dit aanbod gebruik te maken.

De opleiding leidt studenten op om werkzaam te zijn in de creatieve (zakelijke) industrie. Studenten worden opgeleid tot 'spin in het web' en voor functies als interactie ontwerper, game designer, marketing manager, brand manager, usability tester, webdesigner en concept ontwikkelaar.

Het is de commissie opgevallen dat de opleiding opleidt voor een zeer breed palet aan functies. Tijdens de visitatie heeft de commissie met verschillende gremia gesproken over dit brede palet. Daarbij is duidelijk geworden dat de opleiding aansluit bij het landelijke profiel, waarbij de CMD-er gepositioneerd wordt als een spin in het web en een wat meer op management gerichte invulling van het beroep. De commissie constateert dat een deel van de functies waar volgens de kritische reflectie voor wordt opgeleid echter niet past bij dit profiel. Ze verwacht dat studenten die bijvoorbeeld game-designer willen worden een andere opleiding zullen kiezen. De commissie raadt de opleiding aan haar profiel aan te scherpen en in relatie tot het aangescherpte profiel te definiëren voor welke functies (en doelgroepen) opgeleid wordt.

Actueel

De opleiding heeft haar eigen beroeps- en opleidingsprofiel recentelijk herzien, in overleg met de beroepenveldcommissie. Het profiel sluit aan bij het landelijke beroeps- en opleidingsprofiel (opgesteld door het International Network Communication and Multimedia Design) dat in 2011 is herzien. De beroepenveldcommissie heeft een belangrijke taak in het bewaken van de actualiteit van het programma. Ook de programmaleider heeft een belangrijke taak in het bewaken van de actualiteit en de inhoud van het programma. Actuele ontwikkelingen kunnen leiden tot aanpassing van de competenties en het programma. Doordat alle auteurs, docenten en beoordelaars werkzaam zijn in de beroepspraktijk, kunnen zij hun ervaringen meenemen in de ontwikkeling van lesstof.

In 2012 is het programma naar aanleiding van het nieuwe LOI beroeps- en opleidingsprofiel CMD geactualiseerd. In het huidige programma wordt de mensgerichte focus van CMD benadrukt. Dit betekent dat er aandacht wordt besteed aan onder andere storytelling en –beleving, prototypes maken, ontwerptheorie en informatievaardigheden. De technische aspecten hebben een kleiner aandeel gekregen in het programma.

Tijdens de visitatie heeft de commissie met verschillende vertegenwoordigers gesproken over de (be-waking van de) actualiteit van het programma en de verandering van focus (van techniekgericht naar mensgericht). Daarbij is door het management bevestigd dat de verschuiving in het landelijke beroeps- en opleidingsprofiel van techniekgericht naar mensgericht heeft geleid tot de veranderingen in het eigen profiel en het programma. Deze keuze is besproken met en bevestigd door de eigen beroepenveldcommissie. Tijdens het gesprek met vertegenwoordigers van de beroepenveldcommissie is opgemerkt dat techniek weliswaar niet het speerpunt van de opleiding is maar wel een belangrijke basis voor alle CMD. De commissie deelt deze opvatting en raadt de opleiding het belang van techniek (zeker in relatie tot de front-end) in het programma en bij studenten te blijven benadrukken. Ook raadt zij aan studenten uit te dagen zelf te ontdekken hoe zij hun eigen technische kennis en de toepassing daarvan up to date kunnen houden in het snel ontwikkelende vakgebied.

De commissie heeft de indruk dat de zorgvuldige validering van het onderwijsproces en het als gevolg daarvan relatief langzaam doorvoeren van vernieuwingen haaks kan staan op de snelheid waarmee het veld zich ontwikkelt. Tijdens de visitatie is duidelijk geworden dat dit ook door de opleiding als spanningsveld wordt gezien. Structurele veranderingen in het programma doorvoeren is een wat langer proces, waarbij toestemming van gremia als de beroepenveldcommissie vereist is. Daarom worden actuele ontwikkelingen in het algemeen opgenomen in de praktijk- en integratieopdrachten. Deze kunnen gemakkelijker worden aangepast en geactualiseerd.

De commissie concludeert dat de opleiding voldoende actueel is en dat er adequate mechanismen zijn om de actualiteit te waarborgen en de opleiding te verbeteren. Zowel leden van de beroepenveldcom-

missie als docenten en studenten voelen zich gehoord door de opleiding.

Concreet

In de kritische reflectie worden de competenties (zie bijlage 4) uitgewerkt in eindkwalificaties en wordt de relatie gelegd met de Dublin Descriptoren. Daarnaast wordt in een competentiematrix de relatie tussen de competenties, thema's en modules weergegeven. De opleiding heeft de competenties geconcretiseerd door deze te vertalen in leerdoelen per module. In het digitaal portfolio wordt een overzicht gegeven van alle competenties. De competenties worden daarin gerelateerd aan de verschillende modules. Hierdoor krijgen de studenten een overzicht van de te verwerven competenties en vaardigheden en de modules waarin dat plaatsvindt. Daar-

naast wordt in elke module een overzicht gegeven van de leerdoelen waar gedurende deze module aan gewerkt wordt. In de digitale leeromgeving wordt ook per studieopdracht aangegeven wat het doel ervan is.

Dublin Descriptoren

De opleiding heeft de Dublin Descriptoren voor het bachelorniveau verbonden aan de competenties zoals die vermeld zijn in bijlage 4. De interpretatie van de Dublin Descriptoren is zodanig geconcretiseerd, dat het de visitatiecommissie duidelijk is hoe de vertaalslag hiervan naar het curriculum is gemaakt. De visitatiecommissie heeft dan ook vastgesteld dat de Dublin Descriptoren te identificeren zijn binnen de opleidings specifieke competenties.

2. Onderwijsleeromgeving

Het programma, het personeel en de opleidingsspecifieke voorzieningen maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde eindkwalificaties te realiseren.

Toelichting: De inhoud en vormgeving van het programma stelt de toegelaten studenten in staat de beoogde eindkwalificaties te bereiken. De kwaliteit van het personeel en van de opleidingsspecifieke voorzieningen is daarbij essentieel. Programma, personeel en voorzieningen vormen een voor studenten samenhangende onderwijsleeromgeving.

De visitatiecommissie kwalificeert op grond van de gesprekken en de onderliggende documentatie de onderwijsleeromgeving als **voldoende**. De opleiding biedt een samenhangend programma dat studenten in staat stelt de eindkwalificaties (competenties) te bereiken. De eindkwalificaties (competenties) zijn vertaald in het programma. De mensgerichte focus is zichtbaar in het programma. Het programma kent een logische opbouw en samenhang en neemt gedurende de opleiding toe in complexiteit. Ook de praktijk- en integratieopdrachten worden complexer naarmate de opleiding vordert. De commissie vindt dat het lesmateriaal van goede kwaliteit is en dat de opleiding voldoende actuele en relevante literatuur gebruikt. De commissie vindt het positief dat er meer aandacht is voor onderzoekvaardigheden in het programma. Ze raadt de opleiding echter ook aan een eigen visie op praktijkgericht onderzoek te formuleren om daarmee een (nog) gerichtere invulling te kunnen geven aan de onderzoekmodules. Daarnaast raadt zij de opleiding aan haar visie op internationalisering uit te werken en te implementeren in het programma. De opleiding beschikt over een adequaat team van docenten en coaches. Studenten zijn tevreden over de docenten en de feedback die zij krijgen. De begeleiding van studenten past bij het afstandsonderwijs. Het digitale portfolio speelt daarbij een belangrijke rol. De commissie geeft de opleiding in overweging het portfolio in te vullen als show case. Daarmee kunnen studenten de door hen ontwikkelde beroepsproducten presenteren aan potentiële werkgevers. De klassikale variant biedt studenten die dat wensen meer contact met docenten en medestudenten. Studenten beschikken gedurende de gehele opleiding over dezelfde coach. Er worden geen andere eisen gesteld aan de instroom dan de wettelijke toelatingseisen. De opleiding beschikt over goede faciliteiten waaronder de digitale leeromgeving.

Programma dekt de eindkwalificaties

De opleiding heeft een omvang van 240 EC en bestaat uit een propedeuse (eerste jaar) en een hoofdfase. De hoofdfase omvat onder meer de stage, de keuzeminor en de afstudeeropdracht. Zoals aangegeven is het eigen beroeps- en opleidingsprofiel (dat gebaseerd is op het landelijke beroeps- en opleidingsprofiel) leidend voor het programma. De competenties zijn vertaald in leerdoelen per module.

De opleiding is opgebouwd rondom vier fasen, die in het curriculum terugkomen in zeven thema's: Onderzoeken en Begrijpen, Conceptualiseren en Verbeelden, Prototyperen, en Managen en Evalueren. De eerste drie van deze thema's komen zowel in de propedeuse als in de hoofdfase in een eigen blok aan bod.

Deze thema's staan zowel in de propedeuse als in de hoofdfase centraal. In de propedeuse leren studenten de basiskennis en -vaardigheden inzake de drie eerstgenoemde thema's. In de hoofdfase vindt verdere verdieping op deze thema's plaats en volgen

studenten het thema 'Managen en Evalueren'. Daarnaast kiezen de studenten in de hoofdfase een van de twee keuzeminoren (van elk 30 EC): Multimedia vormgeving en Multimedia management. De hoofdfase omvat tevens de stage (30 EC) en de afstudeeropdracht (20 EC).

De thema's bestaan uit modules die variëren in omvang. De module Studievaardigheden van het eerste thema heeft bijvoorbeeld een omvang van 1 EC. De module Grafisch Ontwerpen heeft een omvang van 5 EC.

De opleiding maakt onderscheid in vier (hogeschoolbrede) leerlijnen: de conceptuele leerlijn, de generieke vaardigheden leerlijn, de beroepsproduct leerlijn en de studieloopbaan-leerlijn. In de conceptuele leerlijn staan kennis en vaardigheden centraal. De toepassing van de geleerde kennis vindt plaats in de beroepsproduct leerlijn, in de vorm van de praktijk- en integratieopdrachten en de stage. Elk thema wordt afgesloten met een praktijk- en integratieopdracht. In de generieke vaardigheden leerlijn leren studenten meer algemene hbo vaardigheden, zoals

communicatievaardigheden, managementvaardigheden en onderzoekvaardigheden. In de studieloopbaan leerlijn staat reflectie van studenten op de eigen competentieontwikkeling centraal.

De opleiding start met het eerste thema Onderzoeken en Begrijpen, dat studenten een inleiding geeft op het gebied van CMD. In deze fase volgen studenten modules als Mediageschiedenis, User research en Nieuwe media & digitale cultuur. Daarnaast omvat het eerste thema meer algemene modules, zoals de module Studievaardigheden, en de module Onderzoekvaardigheden. In de module Nieuwe media & digitale cultuur krijgen studenten inzicht in de geschiedenis van mediatechnologie en informatiesystemen. Studenten krijgen tevens een overzicht van de verschillende dragers van media en leren te reflecteren hun eigen mediagebruik en -gedrag.

Het tweede thema (Conceptualiseren) start met de module Creativiteit en Concept. Daarin leren studenten hun eigen creatieve proces en dat van anderen vorm te geven. Daarnaast volgen studenten de module Storytelling & beleving en de module Informatievaardigheden. Deze laatste module gaat in op competenties gericht op het verzamelen van informatie (bijvoorbeeld interviews) en het organiseren daarvan.

Het derde thema, gericht op het thema Verbeelden en prototypen, omvat modules gericht op de ontwikkeling van specifieke vaardigheden. Zoals de modules Grafisch ontwerpen, Interactieontwerp en Desktop publishing met Adobe Indesign. Het vierde, vijfde en zesde thema bieden studenten verdere verdieping op de eerste drie thema's. Zo volgen studenten bijvoorbeeld modules als Ontwerptheorie, Digitale Media, Brand design en 2D animeren met Flash. Het zevende thema, Managen en Evalueren omvat onder andere de modules Projectmanagement voor web en digitale media en Ethiek & MVO.

De keuzeminor Multimediamanagement kent modules als 3D animeren, Typologie, Game design en App design. De keuzeminor Multimediamanagement omvat modules als Mediastrategie, Corporate Identity en Accountmanagement.

Zoals eerder opgemerkt worden alle thema's afgerond met een praktijk- en integratieopdracht. De complexiteit en de omvang van deze opdrachten

neemt gedurende de opleiding toe. Zo hebben de praktijk- en integratieopdrachten in de propedeuse een omvang van 2 EC en in de keuzeminor (in de hoofdfase) een omvang van 5 EC. De praktijk- en integratieopdrachten hebben onder andere betrekking op een gebruikersonderzoek, een implementatieplan voor een nieuw product of nieuwe dienst, een grafisch ontwerp van verschillende producten, een user interface- en interaction design voor een applicatie, een opgemaakte brochure in Indesign, een ontwerp voor cross mediale campagne of een contentplan en contentstrategie. Van studenten wordt verwacht dat zij tijdens de praktijk- en integratieopdrachten de eerder opgedane kennis en vaardigheden toepassen. Alle praktijk- en integratieopdrachten bestaan uit een opdracht en een reflectie-deel. Ook zijn alle praktijk- en integratieopdrachten onderdeel van het portfolio van de student.

De studenten met wie de commissie gesproken heeft, waarderen het praktijkgerichte karakter van de opleiding. Ze kunnen het geleerde direct toepassen in de praktijk- en integratieopdrachten en in de praktijk. Ze hebben daarbij opgemerkt dat het aantal studiepunten voor een praktijk- en integratieopdracht niet altijd overeenkomt met de feitelijke inspanningen. Om een mooi product op te leveren, stoppen studenten veel tijd in de praktijk- en integratieopdrachten.

Onderdeel van beide keuzeminoren is de module Multimedia team project. Deze module is een praktijk- en integratieopdracht waarbij studenten in samenwerking met studenten van andere opleidingen (zoals HBO bedrijfsinformatica) een realistische vraagstelling (vergelijkbaar met de beroepspraktijk) beantwoorden. Tijdens deze opdracht oefenen studenten het samenwerken in een multi- of interdisciplinair team en het integreren van de geleerde kennis en vaardigheden. De opleiding ziet deze laatste praktijk- en integratieopdracht als een goede opmaat en voorbereiding voor de stage en het afstudeeronderzoek.

Studenten kunnen de praktijk- en integratieopdrachten uitvoeren aan de hand van een casus of op de eigen werkplek. Tijdens de hoofdfase wordt studenten geadviseerd te beschikken over een relevante werkplek. Studenten die daar niet over beschikken, lopen stage in hoofdfase. Zowel de werkplek als de stageplaats moeten aan dezelfde eisen voldoen.

Daarbij geldt onder andere dat er een stagementor aanwezig is, met minimaal hbo niveau en twee jaar werkervaring. En dat er één of meer medewerkers op hbo niveau werkzaam zijn. Daarnaast dient de stage uitgevoerd te worden op een plek waar creatie, initiëren en uitrollen van multimedia producten aan bod komt. De student legt de werkplek en de stageplaats (vooraf) ter goedkeuring voor aan de opleiding, middels een praktijkovereenkomst. Daarnaast vindt vooraf een gesprek plaats tussen de stagedocent (van de LOI) en de stagementor (van de stageverlenende organisatie). Studenten zijn zelf verantwoordelijk voor het vinden van een stageplek. De stageplek kan worden gebruikt voor het uitvoeren van de praktijkopdrachten, de portfolioopdrachten en de afstudeeropdracht. De stage vindt plaats aan het einde van de hoofdfase. Bij de aanvang van de stage schrijven studenten een plan van aanpak dat door een vakdocent wordt beoordeeld. De stage wordt afgerond met een stageverslag. De stagedocent (van de LOI) heeft tijdens de stage minimaal drie keer telefonisch overleg met de stagementor. De verslagen van deze overleggen worden net als die producten en verslagen die de student tijdens de stage oplevert, opgenomen in het digitale portfolio.

Studenten die beschikken over een relevante werkplek kunnen deze werkplek als stageplaats gebruiken. Dat betekent dat zij gedurende de hoofdfase van de opleiding minimaal 840 uur werkzaam dienen te zijn in een relevante werkomgeving. Om te beoordelen of een werkplek relevant is, vullen studenten een praktijkovereenkomst in die door de LOI wordt beoordeeld. Daarbij wordt onder andere ingegaan op de organisatie en de afdeling waar de student werkzaam is, de werkzaamheden, de functie en het takenpakket en de aanwezigheid van een stagementor op de werkplek. Hierover is ook telefonisch overleg tussen de stagedocent (van de LOI) en de stagementor op de werkplek.

De opleiding wordt afgerond met de afstudeeropdracht (scriptie). In de afstudeeropdracht laten studenten zien te beschikken over de vereiste competenties. De afstudeeropdracht moet worden uitgevoerd op een relevante werk- of stageplek. Om de relevantie daarvan te kunnen beoordelen dienen studenten een (nieuwe) praktijkovereenkomst in. In het volgende hoofdstuk wordt verder ingegaan op de afstudeeropdracht.

Studenten houden gedurende de opleiding een digitaal portfolio bij. Hierin verzamelt de student de gemaakte praktijk- en integratieopdrachten, de reflecties op de verworven competenties en de voortgang van de eigen ontwikkeling. Ook de opdrachten die in het kader van de stage uitgevoerd worden en de afstudeeropdracht zijn onderdeel van het digitaal portfolio. Studenten volgen in het eerste jaar een module waarin ze leren om te gaan met het digitaal portfolio. Daarnaast worden studenten hierin gedurende de opleiding begeleid door een coach. Studenten rapporteren minimaal twee keer per fase aan de coach over de voortgang. De commissie is positief over het gebruik van het portfolio, daarmee kunnen studenten laten zien wat ze gedaan en geleerd hebben. Om het portfolio ook voor toekomstige werkgevers van studenten interessant te maken, adviseert de commissie de opleiding (een deel) van het portfolio meer in te richten als show case. In dit gedeelte komt de nadruk te liggen op producten die voor de beroepspraktijk relevant zijn.

Tijdens de visitatie heeft de commissie met het management gesproken over de aandacht voor onderzoek in het programma. Aanleiding daarvoor was de kwaliteit van de eerste drie opgeleverde scripties (zie ook het volgende hoofdstuk). Het management heeft desgevraagd aangegeven dat er een hogeschoolbrede module Onderzoeksvaardigheden is ingevoerd. Daarnaast kent de opleiding de module User Research, waarbij onderzoek toegespitst op het vakgebied van CMD centraal staat. In de praktijk- en integratieopdrachten komen onderzoeksvaardigheden aan de orde en worden docenten via de correctierichtlijnen er op gewezen deze ook te beoordelen.

Tijdens de visitatie heeft de commissie met diverse betrokkenen gesproken over de internationalisering binnen het vakgebied en het programma. Het internationale karakter van het vakgebied wordt door alle betrokkenen herkend. In het programma wordt internationalisering vooral ingevuld door het gebruik van Engelstalige literatuur en de aansluiting bij (internationale) actuele ontwikkelingen. De commissie raadt de opleiding aan haar eigen visie op internationalisering te ontwikkelen. Op basis daarvan kan internationalisering in het programma een meer nadrukkelijke plek krijgen.

De commissie is van mening dat het programma een logische opbouw heeft. Ook vindt de commissie dat de mensgerichte focus van het beroeps- en opleidingsprofiel in het programma zichtbaar is. De commissie vindt het bovendien positief dat er in het programma meer aandacht is gekomen voor onderzoekvaardigheden. Op basis van de gevoerde gesprekken tijdens de visitatie, constateert de commissie echter ook dat binnen de opleiding (nog) geen eenduidige visie op praktijkgericht onderzoek binnen het eigen vakgebied aanwezig is. Zij raadt de opleiding aan een dergelijke visie te formuleren, in overleg met de beroepenveldcommissie. Daarmee kan het onderwijs op het gebied van praktijkgericht onderzoek richting gegeven worden.

Actueel

Het programma is gebaseerd op het landelijke en het eigen beroeps- en opleidingsprofiel, welke beide in 2011 en 2012 zijn aangepast en vastgesteld. Daarin zijn de laatste ontwikkelingen op het vakgebied verwerkt. De programmaleider, de docenten (en auteurs en beoordelaars) en de beroepenveldcommissie hebben een belangrijke rol in het actueel houden van het programma. De programmaleider onderhoudt hierover regelmatig contact met het opleidingsmanagement. De beroepenveldcommissie komt twee keer per jaar bijeen. De docenten, auteurs en beoordelaars hebben ook een belangrijke rol in het actueel houden van het curriculum. Daarnaast wordt studenten via jaarlijkse enquêtes en module-evaluaties gevraagd naar input voor aanpassingen in het programma. De resultaten hiervan worden in een jaarlijks studentenpanel besproken. Deze resultaten worden ook besproken tijdens de jaarlijkse docentenpanels. Voorts kunnen studenten en docenten ook aan het opleidingsmanagement input voor het programma geven.

In 2012 is het programma, in overleg met de beroepenveldcommissie en de programmaleider, op een aantal onderdelen aangepast. Zo heeft de opleiding onder meer modules toegevoegd op het gebied van storytelling en beleving, ontwerptheorie en mediapsychologie en -sociologie. De opleiding wil daarmee meer nadruk leggen op de mensgerichte focus van het nieuwe beroeps- en opleidingsprofiel. Ook is er meer aandacht voor nieuwe toepassingen van multimedia in de samenleving en het belang van multi-

mediale communicatie-uitingen in de publieke opinie. Dit komt onder andere tot uitdrukking in nieuwe modules op het gebied van ethiek & MVO, game design, app design en mediastrategie.

De visitatiecommissie is positief over het door de LOI ontwikkelde lesmateriaal. Daarnaast wordt gebruik gemaakt van relevante aanvullende literatuur. De visitatiecommissie constateert dat het materiaal van goed niveau, actueel en relevant is.

Didactisch concept

De LOI Hogeschool omschrijft haar didactisch concept als: 'werkend leren als didactisch perspectief'. Studenten doorlopen middels de modules diverse thema's. De modules worden afgerond met een toets (schriftelijk examen of opdracht). De thema's worden afgerond met een praktijk- en integratieopdracht. In het digitaal portfolio laat de student zijn eigen ontwikkeling en competentiegroei zien. Het leren bij de LOI Hogeschool wordt gekenmerkt door afstandsonderwijs. Binnen het afstandsonderwijs is het lesmateriaal ook de docent. Dat betekent dat de theorie uitgebreid, volledig en goed wordt uitgelegd. Naast de theorie omvatten de modules parate kennisvragen, oefenopgaven en inzendopgaven. De student kan het eigen niveau toetsen middels de parate kennisvragen en de oefenopgaven. De inzendopgaven met open vragen worden door docenten beoordeeld en voorzien van feedback. Van inzendopgaven met meerkeuzevragen ontvangt de student direct een automatisch gegenereerd antwoord, met een uitleg bij de foutief beantwoorde vragen.

Een belangrijk onderdeel van het leerproces wordt gevormd door het digitaal portfolio en de digitale leeromgeving. De digitale leeromgeving omvat per module gestructureerde omschrijvingen van de studieactiviteiten. Daarnaast kan de student in de leeromgeving gebruikmaken van de kennistrainer. Na de toetsing met de kennistrainer krijgt de student een automatisch gegenereerd antwoord met uitleg bij de foutief beantwoorde vragen.

Het is de commissie opgevallen dat in de lesstof weinig gebruik gemaakt wordt van interactieve leermiddelen en beeld. De invulling van het didactische concept is vrij traditioneel. De docenten hebben dit tijdens de visitatie bevestigd. Zij hebben

opgemerkt dat het onderwijs wat meer verrijkt zou kunnen worden met interactieve lesstof en beeld. In de klassikale variant vindt dit, op initiatief van de betrokken docenten, al plaats. De commissie wil de opleiding uitdagen binnen de LOI een voortrekkersrol te vervullen op dit gebied. Dit kan tevens de innovatie en vernieuwing in het programma ten goede komen.

Samenhang

De samenhang in het programma wordt op diverse manieren geborgd. Ten eerste wordt de samenhang geborgd door de eerder genoemde hogeschoolbrede leerlijnen: de conceptuele leerlijn, de generieke vaardigheden leerlijn, de beroepsproduct leerlijn en de studieloopbaan-leerlijn. Deze leerlijnen lopen als een rode draad door het programma en keren in elke fase terug. Het programma is concentrisch qua opbouw. Dit betekent dat de te bestuderen leerstof en de opdrachten steeds complexer worden. In de propedeuse leren studenten basisvaardigheden en krijgen zij een inleiding in het gebruik van multimedia in de samenleving en de meest essentiële theorieën en methoden voor (gebruikers)onderzoek, conceptualiseren en verbeelden & prototypen. In de hoofdfase keren deze thema's terug en vindt verdieping plaats. Daarmee wordt ook de samenhang tussen de fasen geborgd. De samenhang tussen theorie en praktijk wordt geborgd door de praktijk- en integratieopdrachten die aan elk thema gekoppeld zijn. Deze opdrachten nemen gedurende de opleiding toe in complexiteit.

Studeerbaarheid

In de kritische reflectie merkt de opleiding op dat de studeerbaarheid afhankelijk is van het niveau en de inzet van de student en dus per student verschilt. In de studentenenquêtes wordt onder andere gevraagd naar de studievoortgang. Hieruit blijkt dat de meerderheid van de studenten achter loopt op het studieschema. Dit past bij de wijze van studeren aan de LOI Hogeschool. Studenten kiezen ervoor om tijd- en plaatsonafhankelijk te studeren. Ze verdelen daarbij hun tijd over werk, gezin en opleiding. Studenten hoeven bij de LOI na drie jaar geen lesgeld meer te betalen. Ze mogen dan nog wel drie jaar huiswerk opsturen, examens maken en contactdagen bijwo-

nen. De opleiding kent een aanbevolen volgorde van de modules. Studenten zijn echter vrij daarvan af te wijken. De aanbevolen volgorde is opgenomen in het portfolio en de online leeromgeving van de studenten. De volgorde van de praktijk- en integratieopdrachten staat vast.

Sinds 2011 is het mogelijk om flexibel examen te doen, op verschillende plaatsen in het land.

Zoals eerder aangegeven, kent de opleiding een klassikale variant. In deze variant volgen studenten een strakker studieschema, waarbij verwacht wordt dat zij de zestien contactdagen voorbereiden.

Studiebegeleiding

Studenten krijgen gedurende de opleiding op verschillende manieren begeleiding. De online leeromgeving speelt daarbij een belangrijke rol. Docenten begeleiden de studenten op afstand via het huiswerktraject. De student stuurt inzendopgaven in en ontvangt hierop feedback van de docent. Ook kan de student via de digitale leeromgeving vragen stellen aan de docent.

Bij de praktijk- en integratieopdrachten zijn er extra inzendmomenten, waardoor de voortgang tijdens de uitvoering van deze opdrachten bewaakt kan worden. De stage en de afstudeeropdracht worden uitgevoerd op een relevante werkplek. Daar wordt de student begeleid door een begeleider op de werkplek. Tijdens het afstuderen wordt de student ook begeleid door een afstudeerdocent en een tweede beoordelaar van de LOI.

Daarnaast hebben de studenten gedurende de opleiding een coach. De coach begeleidt de student via het digitale portfolio. De coach geeft de student op zes vastgestelde momenten feedback op het leerproces, aan de hand van (kennismakings- en functionerings-)opdrachten. Ook krijgt de student feedback van de coach op de reflectieopdrachten die de student inlevert bij elke praktijk- en integratieopdracht. De coaches komen in actie op het moment dat zij van de student een vraag krijgen. Studenten kunnen onbeperkt contact opnemen met hun coach. In de kritische reflectie wordt opgemerkt dat hogeschool breed een pilot is gestart gericht op proactieve coaching. Daarmee wordt beleid ontwikkeld voor door

de coach geïnitieerd contact met studenten, op basis van de actuele studievoortgang.

Alle begeleiders (met uitzondering van de begeleiders op de werkplek) hebben via de digitale leeromgeving inzicht in de studievoortgang van de student. Voor alle coaches en docenten geldt dat zij binnen 48 uur op een vraag van een student moeten reageren. De studenten met wie de commissie gesproken heeft, zijn over het algemeen tevreden over de begeleiding die ze krijgen. Ze ervaren de persoonlijke betrokkenheid van de coaches als positief.

Instroom

Studenten met een havo, vwo of mbo-4-diploma worden toegelaten. Studenten met een mbo-3-diploma die beschikken over voldoende relevante werkervaring kunnen meedoen aan een toelatingsonderzoek. Daarnaast kunnen studenten die 21 jaar of ouder zijn via een toelatingsexamen aantonen dat ze over de vereiste kwalificaties beschikken.

Docenten

De LOI werkt met freelance docenten. Bij de opleiding zijn 41 docenten betrokken. Hiervan is 56% wo geschoold en 44% hbo opgeleid.

Voor nieuwe docenten, auteurs, examencorrectoren en examinatoren geldt dat zij dienen te beschikken over minimaal hbo werk- en denkniveau (en bij voorkeur wo niveau) en werkervaring in de relevante beroepspraktijk. Van docenten die afstudeerders begeleiden wordt verwacht dat zij beschikken over wo werk- en denkniveau en ervaring in het begeleiden van afstudeerders. CMD docenten beschikken waar relevant ook over internationale certificaten, bijvoorbeeld op het gebied van Adobe-trainingen. Vanaf september 2013 volgen nieuwe docenten de cursus Didactiek van de LOI. Daarin krijgen ze kennis aangereikt over het gewenste niveau en de toetsing van de lesstof en het didactische model van de LOI. Het werk van elke docent wordt jaarlijks gecontroleerd. Hierbij wordt gekeken naar de kwaliteit van de correcties, de beantwoording van de vragen en de algemene houding van de docent. Zo worden bijvoorbeeld reeds gecorrigeerde inzendopgaven anoniem door een andere docent bekeken. Docenten

kunnen ook elkaars feedback aan studenten bekijken. De kritische reflectie refereert aan de jaarlijkse kwaliteitscontrole van 2012. Daaruit bleek dat het merendeel van de docenten als goed of voldoende werd beoordeeld. Een aantal docenten is als matig beoordeeld. Aan deze docenten wordt onder andere de eerder genoemde cursus didactiek aangeboden.

Docenten komen minimaal een keer per jaar naar de LOI voor overleg over het programma (het zogenaamde docentenpanel). Dit is tijdens de visitatie door de docenten bevestigd. Daarbij is ook opgemerkt dat het contact tussen docenten geïntensiveerd kan worden. Docenten hebben tevens opgemerkt het een op een contact met de studenten zeer te waarderen. Ze kunnen studenten gerichte individuele feedback geven op de inzendopgaven. De docenten met wie de commissie gesproken heeft ondersteunen het eerder genoemde project inzake proactieve coaching. Ze zouden graag wat meer mogelijkheden hebben om in de hoofdfase studenten te begeleiden.

Alle hbo-opleidingen van de LOI hebben een programmaleider. De programmaleider is betrokken bij de ontwikkeling van de opleiding en is verantwoordelijk voor de inhoud, samenhang en actualiteit van een opleiding. Ook voor de programmaleider geldt dat deze werkzaam moet zijn in de beroepspraktijk en minimaal wo-niveau heeft. De programmaleider van de bacheloropleiding CMD voldoet aan deze eisen.

De LOI Hogeschool hanteert niet direct een docent/studentratio. De realisatie van de reactiermijn is bepalend voor het aantal docenten dat betrokken is bij een module. Hiervoor geldt als norm dat een student binnen 48 uur feedback op de inzendopgaven moet ontvangen. Als deze norm niet gehaald wordt, worden er meer docenten ingezet. Per module zijn één of twee docenten aangesteld voor het beantwoorden van vragen en beoordelen van inzendopdrachten. Voor de klassikale variant is per module één docent aangesteld. Deze docent beoordeelt de inzendopgaven en is beschikbaar voor vragen. Daarnaast beschikt de opleiding over twee coaches, twee stagedocenten en drie afstudeerdocenten.

De studenten met wie de commissie gesproken heeft zijn over het algemeen tevreden over de do-

centen en de feedback die zij krijgen. Studenten hebben opgemerkt dat zij ook feedback krijgen als ze een hoog cijfer hebben behaald. De commissie vindt dit positief.

Ook de klassikale studenten met wie de commissie gesproken heeft, zijn tevreden over hun docenten. Studenten waarderen daarbij de verschillende (theoretische of praktische) invalshoeken van hun docenten.

Faciliteiten

LOI-studenten studeren thuis. Alle studenten (dus ook de klassikale studenten) maken gebruik van de

digitale leeromgeving en het schriftelijke lesmateriaal. Middels de leeromgeving kunnen studenten onder andere hun inzendopdrachten inleveren en ontvangen, hun vorderingen bekijken, met medestudenten contact opnemen, een werkruimte creëren om in groepsverband opdrachten uit te voeren, in de mediatheek relevante links vinden en ondersteunende lesstof downloaden. De studenten ontvangen van de LOI al het lesmateriaal ook schriftelijk. Dit materiaal wordt door de LOI geproduceerd. Studenten kunnen op zestien locaties in het land examens afleggen. Studenten komen naar de LOI voor de mondelinge lesdagen (contactdagen). De LOI beschikt daartoe over de benodigde voorzieningen in Leiderdorp.

3. Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing en toont aan dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd.

Toelichting: Het gerealiseerde niveau blijkt uit de tussentijdse en afsluitende toetsen, de afstudeerwerken en de wijze waarop afgestudeerden in de praktijk of in een vervolgopleiding functioneren. De toetsen en de beoordeling zijn valide, betrouwbaar en voor studenten inzichtelijk.

De visitatiecommissie kwalificeert op grond van de gesprekken en de onderliggende documentatie de toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties als **voldoende**. De eindkwalificaties (vertaald in competenties) spelen een centrale rol bij de examens en (praktijk- en integratie)opdrachten. Zij vormen de kapstok van het beoordelingssysteem. Uiteindelijk wordt het al dan niet realiseren van de eindkwalificaties vastgesteld in de afstudeeropdracht. De commissie is positief over de praktijk- en integratieopdrachten. Deze nemen gedurende de opleiding toe in complexiteit en vereisen van studenten daadwerkelijke integratie van de geleerde kennis en vaardigheden. De commissie raadt de opleiding aan meer schriftelijke examens in te voeren, die al dan niet vergezeld kunnen gaan van een praktijkopdracht. Daarnaast adviseert zij de opleiding bij de schriftelijke toetsen ook vragen van een wat hoger abstractieniveau op te nemen. De beoordeling van de toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties wordt adequaat uitgevoerd. Dit komt mede tot stand doordat er meerdere beoordelaars worden ingezet en de beoordelingscriteria en scoringsvoorschriften helder geformuleerd zijn. Op basis van de beoordeelde scripties stelt de commissie vast dat de eindkwalificaties gerealiseerd worden. De bestudeerde scripties zijn van hbo-bachelorniveau. De commissie waardeert de inspanningen van de opleiding om het niveau van de scripties en de beoordeling daarvan te verhogen.

Valide

In de Onderwijs- en Examenregeling worden gedetailleerde beschrijvingen van de eindtermen gegeven. In de modulebeschrijvingen wordt per module aangegeven op welke wijze deze getoetst wordt. Daarbij wordt ook ingegaan op het aantal verplichte en/of facultatieve inzendgaven, het type vragen waaruit de inzendopgaven en het examen bestaan (open vragen, meerkeuzevragen of een combinatie van beide) en wanneer een student geslaagd is. Als regel geldt dat de toetsing aansluit bij de werkvorm van de module. Studenten kunnen de schriftelijke examens op zestien locaties op een zelf geselecteerde datum afleggen. Opdrachten kunnen tijd- en plaatsonafhankelijk worden gemaakt en ingeleverd. De toetsen en opdrachten worden gemaakt door het ontwikkelteam dat ook de lesstof van de betreffende module maakt.

Het toetsbeleid van de opleiding is gebaseerd op het toetsbeleid van de hogeschool. De kritische reflectie merkt op dat de toetsplannen en de toetsmatrizen een belangrijke bijdrage leveren aan de validiteit van de toetsen. De commissie is het hier mee eens. De opleiding maakt met name gebruik van examens en praktijkopdrachten als toetsvorm. Daarnaast wordt elk thema afgerond met een praktijk- en integratieopdracht. In deze opdrachten vindt integrale toet-

sing plaats van de kennis en vaardigheden die de studenten tot dat moment hebben opgedaan.

De kritische reflectie stelt dat bewust gekozen is voor het afronden van relatief veel modules met een praktijkopdracht. De opleiding wil daarmee recht doen aan een behoefte van het werkveld aan aantoonbare en demonstreerbare vaardigheden en producten van een CMD professional. Tijdens de visitatie is duidelijk geworden dat van studenten wel verwacht wordt dat zij de relatie tussen de theorie en praktijk concreet laten zien in de opdrachten. Dit komt ook naar voren in de correctiemodellen voor de docenten. De commissie vindt dit een mooi streven maar hecht desondanks waarde aan een gevarieerd aanbod van toetsvormen. Zij raadt de opleiding aan meer schriftelijke examens af te nemen, al dan niet in combinatie met een praktijkopdracht.

De LOI kent per september 2012 een examencommissie per domein. Deze vallen onder de centrale examencommissie van de LOI. De centrale commissie is verantwoordelijk voor de kwaliteit van de examens, de examinering en het examineerbeleid van alle hbo-opleidingen van de LOI. De examencommissies van de opleidingen zijn onder andere verantwoordelijk voor de kwaliteit van de examens, de examinering en het examenbeleid van de betreffende opleidingen. Ook is de examencommissie verantwoordelijk voor het vaststellen van examenuitslagen

en het verlenen van vrijstellingen. Studenten kunnen op basis van behaalde diploma's of andere aangevoerde bewijzen vrijstellingen krijgen. Bij het beoordelen van vrijstellingen wordt het vier-ogen-principe gehanteerd. Er worden geen vrijstellingen verleend voor praktijk- en integratieopdrachten, reflectieopdrachten, de afstudeeropdracht en de mondelinge afstudeerzitting. De afhandeling van toelatings- en vrijstellingsverzoeken is door de examencommissie gedelegeerd naar de Toelatings- en vrijstellingscommissie. Tijdens de visitatie is bevestigd dat de huidige structuur van examencommissies vrij recent is ingericht. De examencommissie van CMD is tot nu toe twee keer bijeengeweesd. De examencommissie heeft toen onder andere de vijf beschikbare scripties besproken. In de nabije toekomst zal de examencommissie ook de toetsen (met bijbehorende toetsmatrijzen en correctiemodellen) gaan beoordelen.

Het examenbureau zorgt voor de praktische uitvoering van de organisatie en het afnemen van de examens.

Betrouwbaar

De competenties zijn leidend voor de toetsing. De opleiding heeft de competenties uitgewerkt naar leerdoelen per module. In de modulebeschrijvingen staan welke leerdoelen getoetst worden en op welke wijze deze worden getoetst.

De opleiding hanteert het vier-ogenprincipe. Schriftelijke examens worden door twee examinatoren gecorrigeerd. Beide examinatoren krijgen dezelfde instructie en sturen hun eigen beoordeling naar het examenbureau. Het eindcijfer is het gemiddelde van deze twee cijfers. Als de cijfers meer dan twee punten verschillen, wordt een derde examiner ingeschakeld.

De kritische reflectie stelt dat voor elke toets een correctierichtlijn is opgesteld. Enkele daarvan zijn door de commissie bekeken. Met de correctierichtlijnen wil de opleiding borgen dat alle studenten op gelijke wijze beoordeeld worden. Daarnaast zijn er per toets beoordelingscriteria en scoringsvoorschriften opgesteld. De praktijk- en integratieopdrachten worden beoordeeld door een vakdocent. Daarbij wordt rekening gehouden met de reflectie van de begeleider op de werkplek (studenten sturen deze

reflectie samen met de opdracht in). Op de reflectieopdrachten ontvangt de student feedback van de coach.

Ook bij het beoordelen van het afstuderen is een tweede beoordelaar betrokken. Zowel het plan van aanpak dat bij aanvang wordt opgesteld als de scriptie worden door een tweede, onafhankelijke lezer beoordeeld. De tweede lezer is niet inhoudelijk betrokken bij de afstudeeropdracht en geeft zijn feedback op het plan van aanpak aan de eerste begeleider. De tweede beoordelaar is niet bekend met het eindoordeel van de eerste beoordelaar (begeleider). Ook bij de mondelinge afstudeerzitting is naast de eigen examinerator (de begeleider van het afstudeertraject) een tweede, voor de student onbekende, examinerator aanwezig.

Studentbeeld

De toetsvormen worden vastgelegd in de Onderwijs- en Examenregeling en in de modulebeschrijvingen. Hierin wordt ook aangegeven wanneer een student geslaagd is voor het examen. Daarnaast kan de student in de digitale leeromgeving en de modulebeschrijvingen van elke module zien wat de leerdoelen zijn en hoe deze getoetst worden.

Uit het gesprek met de studenten bleek dat zij over het algemeen tevreden zijn over de toetsing en de manier waarop ze beoordeeld worden. Ze hebben echter ook opgemerkt dat de formuleringen van de opdrachten niet altijd even duidelijk zijn.

Gerealiseerd eindniveau

Tijdens het visitatiebezoek heeft de visitatiecommissie diverse toetsen en de praktijk- en integratieopdrachten bestudeerd en geconcludeerd dat deze van voldoende niveau zijn. De commissie merkt daarbij op dat de praktijk- en integratieopdrachten toemen in complexiteit en omvang. Ook worden studenten uitgedaagd de geleerde kennis en vaardigheden daadwerkelijk te integreren. In deze opdrachten worden dwarsverbanden tussen theorie en praktijk gelegd.

De commissie is van mening dat de bestudeerde toetsen van voldoende niveau zijn en goed opgebouwd zijn. Het is de commissie echter ook opgeval-

len dat in de toetsen vaak gevraagd wordt naar concrete kennis. Er is minder aandacht voor reflectie op en decontextualiseren van de bestudeerde stof. Ze raadt de opleiding aan in de schriftelijke toetsen meer aandacht te besteden aan deze aspecten.

De afstudeeropdracht heeft twee doelstellingen. Ten eerste kan de student laten zien dat hij de theorie kan integreren in de praktijk. In de afstudeeropdracht wordt de geleerde theoretische kennis gekoppeld aan praktijkervaring. Ten tweede kan de student aantonen over de benodigde oordeelsvorming te beschikken en hierover te kunnen communiceren (schriftelijk en mondeling). Studenten kunnen de afstudeeropdracht op de eigen werkplek uitvoeren. Dat vereist dat de werkplek voor aanvang van de afstudeeropdracht goedgekeurd wordt door de afstudeerbegeleider van de LOI (zie ook standaard 2). Studenten leveren bij aanvang van de opdracht een plan van aanpak in. In het plan van aanpak wordt onder andere ingegaan op het onderwerp en doel van de afstudeeropdracht, de probleemstelling of onderzoeksvraag, de toe te passen onderzoeksmethoden en de planning. Het plan van aanpak wordt door de afstudeerdocent en een tweede lezer beoordeeld.

De opleiding wordt afgerond met een mondelinge afstudeerzitting. Tijdens deze zitting wordt aan de hand van het digitaal portfolio het kennis-, inzicht-, toepassings- en reflectieniveau van de student beoordeeld. Hierbij wordt gebruik gemaakt van een procesverbaal, waarin de te behandelen onderwerpen en de beoordeling daarvan worden vastgelegd. In het cijfer voor de mondelinge afstudeerzitting weegt de presentatie over de scriptie voor 65% mee. De reflectie op het portfolio weegt voor 35% mee. Beide onderdelen moeten met een 5,5 worden afgerond.

Om deel te kunnen nemen aan de afstudeerzitting moeten alle onderdelen (inclusief het afstudeerproject) met een voldoende zijn afgerond. Ook dient het portfolio compleet te zijn. Na afloop wordt het eindcijfer bepaald. De mondelinge afstudeerzitting telt voor 40% mee en de schriftelijke afstudeeropdracht voor 60%. Voor beide onderdelen moet een voldoende (5,5) behaald zijn.

De commissie heeft de vijf beschikbare afstudeerscripties beoordeeld en vastgesteld dat deze van

voldoende hbo-bachelorniveau zijn. De commissie deelt daarbij de opmerkingen die in de kritische reflectie worden gemaakt. Daarin stelt de opleiding dat, na bestudering van de scripties, een verschil in toepassing van de beoordelingscriteria zichtbaar is. De eerste drie scripties zijn minder streng beoordeeld dan de twee recente scripties. De opleiding heeft naar aanleiding daarvan de beoordelingscriteria zowel in 2012 als in 2013 verder aangescherpt. Tijdens de visitatie heeft de commissie hier met verschillende vertegenwoordigers over gesproken. Het management van de opleiding heeft daarbij opgemerkt dat de eerste drie scripties het resultaat zijn van een ouder afstudeerproces, dat inmiddels veranderd en aangescherpt is. Daarnaast is opgemerkt dat in het nieuwe programma meer aandacht is gekomen voor onderzoeksvaardigheden. Dit gebeurt zowel middels de invoering van de modules Onderzoeksvaardigheden en Informatievaardigheden in de propedeuse als de praktijk- en integratieopdrachten, waarbij ook aandacht wordt besteed aan onderzoeksvaardigheden. Tijdens de visitatie is opgemerkt dat de LOI sinds kort hogeschoolbreed verplichte kick-off sessies organiseert voor studenten die aan hun afstudeeropdracht beginnen. Tijdens deze sessies worden zij geïnformeerd over het vinden van een geschikte afstudeerplek, het opstellen van een plan van aanpak en dergelijke. De opleiding wil daarmee studenten beter voorbereiden op het uit te voeren afstudeeronderzoek.

Het is de commissie bij één scriptie, die weliswaar van voldoende niveau was, opgevallen dat deze wat betreft inhoud meer zou passen bij een ICT opleiding. Tijdens de visitatie bleek dat deze mening door de verschillende betrokkenen gedeeld werd. Ook is daarbij opgemerkt dat de betreffende student werkzaam was in de ICT sector en zich met name op het usability aspect van CMD gericht heeft. Voor een andere scriptie (van voldoende niveau) geldt dat de werkomgeving wat beperkingen oplegde ten aanzien van de afstudeeropdracht. Het is de commissie duidelijk geworden dat dit in het huidige scriptieproces niet meer mogelijk is. Niet alleen wordt de afstudeerplek van te voren goedgekeurd, ook dienen studenten vooraf een plan van aanpak te laten goedkeuren. De commissie heeft waardering voor de inspanningen van de opleiding om het niveau van de scripties te borgen en verhogen.

Bijlagen

Bijlage 1 Visitatiecommissie

Drs. Raoul R. van Aalst

De heer Van Aalst volgde de opleiding Bedrijfskunde aan de Rijksuniversiteit Groningen. Na afronding daarvan is hij werkzaam geweest in zowel controllersfuncties als adviesfuncties, onder andere voor Packard Bell NEC, KPN en PricewaterhouseCoopers. Tot 2003 is hij directeur geweest van het financieel adviesbureau 4U Control. Sinds 2003 vervult hij de functie van controller bij energiebedrijf NUON, sinds 2008 bij Tennet. De heer Van Aalst is sinds 2004 frequent betrokken bij uitvoeren van visitaties in het hoger onderwijs, zowel in de rol van extern deskundige als in de rol van voorzitter.

Drs. Thijs Helfrich

Werkervaring:

Wild Sea

Co Founder | Designer | Creatief Directeur

October 2011 – Present (1 year 10 months) Leeuwarden

Wild Sea is een nieuw online bureau in Leeuwarden met ervaren professionals. Wild Sea bedenkt digitale producten waar behoefte aan is maar waar nog geen vraag naar is. Wild Sea ontwikkelt games en bedenkt bijzondere digitale applicaties voor het web en mobiel. Wild Sea vertelt digitale verhalen die verbinden en communiceren.

Voorzitter Academy Noord

March 2011 – Present (2 years 5 months) Leeuwarden

"Everything you always wanted to know about the internet but were afraid to ask" Academy Noord is een initiatief van Wild Sea, Coolminds en Tres Internet. Tijdens het derde seizoen van Academy Noord kunt u helemaal blijven op het online vakgebied. Tijdens de sterk bezette en druk bezochte seminars in het WTC in Leeuwarden zullen bekende sprekers u flink bijspijkeren, de weg wijzen en enthousiasmeren. Nieuw zijn de Garagebijeenkomsten; een nieuwe opzet van de workshops. Ook nieuw zijn de twee themadagen over de online ontwikkelingen in de zorg centraal en daarna die in het onderwijs.

Lid Raad van Toezicht Vera Club for the International POP underground

August 2011 – Present (2 years) Groningen, Netherlands

Lid van raad van toezicht Oog Radio & TV

2009 – Present (4 years) Groningen

NHL Hogeschool Communication & Multimedia Design

Lid van Opleidingsadviesraad van NHL Hogeschool Communication & Multimedia Design

February 2011 – Present (2 years 6 months) Leeuwarden

Hanzehogeschool Groningen/ Hanze University of Applied Sciences Groningen

Member of advisory committee at Instituut voor Communicatie & Media Hanze Hogeschool

Hanzehogeschool Groningen/ Hanze University of Applied Sciences Groningen

2010 – Present (3 years)

Gameship, CEO | Algemeen Directeur

2010 – November 2012 (2 years) Leeuwarden Area, Netherlands

Gameship is een multimedia studio in het centrum van Leeuwarden. Het is een locatie met state of the art apparatuur waar studenten en professionals samen werken aan grensverleggende concepten en producten. Hier werd gewerkt aan de toekomst van (serious) gaming en online applicaties.

De studio is op dit moment volledig in handen van de NHL Hogeschool. Mijn bedrijf Wild Sea is gevestigd in hetzelfde pand.

theFactor.e, Managing Partner | Founder | Creative Director

January 1995 – October 2011 (16 years 10 months) Groningen, Netherlands

In 1995 heb ik dit bedrijf opgericht samen Bart Buijze, Marc Schipperheyn en Folkert Ringnalda. De hele opkomst van het Internet ging hand in hand met de ontwikkeling van theFactor.e (TFE). TFE groeide naar een toonaangevend Internet bedrijf met drie vestigingen en meer dan 80 medewerkers. Op 1 november 2011 heb ik afscheid genomen van TFE. Terug naar het pionieren en het vormgeven met Wild Sea. TFE is verder gegaan onder de bezielende leiding van Marco de Jong die nu voor 100% eigenaar is.

Education

University of Groningen

drs, History, International Politics

1979 – 1988

Ing. Bas Olde Hampsink

De heer Olde Hampsink heeft ruime opleidingservaring op het gebied van Media (opleidingen: Kunst en Techniek, Communicatie en Media Design, Media Technologie, Media Informatie & Communicatie), ICT (opleidingen: Bedrijfskundige Informatica, Informatica, Technische Informatica) en Techniek (opleidingen: Elektrotechniek, Industrieel Produkt Ontwerpen). Hij is vertrouwd met onderwijsontwikkeling en –uitvoering en met de meest recente ontwikkelingen, ook in internationaal opzicht, op het gebied van bovengenoemde opleidingen.

Als manager innovatie is hij verantwoordelijk voor het opzetten van een aantal nieuwe en bestaande opleidingen en studierichtingen te weten: ‘Kunst en Techniek’, ‘Media Informatie en Communicatie’, ‘Cross Mediale Communicatie’, ‘Concept en Product Development’, ‘Informatie, Dienstverlening en Management’, ‘Informatica’, ‘Technische Informatica’ en ‘Bedrijfskundige Informatica’. Hij is betrokken geweest bij het opstellen van de landelijke competenties van de ‘Kunst en Techniek’ en ‘Media Informatie en Communicatie’ opleidingen. Momenteel is hij lid van de Task Force voor het opzetten van het nieuwe domein ‘Creative Technologies’ van de sector Techniek.

Opleiding:

1978 – 1983 HTS Computertechniek Enschede

1987 Pedagogisch-didactische voorbereiding

Anne de Brouwer is afgestudeerd in de Organisationswetenschappen aan de Universiteit Utrecht. Zij behaalde in 2012 haar bachelordiploma in Taal- en Cultuurstudies met als hoofdrichting Politieke Geschiedenis en Internationale Betrekkingen. Daarnaast volgde zij een Honoursminor aan de faculteit Geesteswetenschappen. Ze was voorzitter van studiestichting Alias in 2010-2011 en in 2011-2012 was zij President van stichting UUMUN. Daarna volgde ze de Master Organisations, Verandering en Management aan de UU en volgde zij het Honoursprogramma Young Leaders League van de UU. Zij heeft in verschillende visitatiecommissies de rol van studentlid vervuld.

Em. Prof. Joost Lowyck

De heer Lowyck was tot 2006 als gewoon hoogleraar en van 2006 tot 2011 als bijzonder gasthoogleraar verbonden aan het Centrum voor Instructiepsychologie en –technologie (CIP & T) van de KU Leuven. Naast co-directeurschap van CIP & T waarin onderzoek centraal staat heeft hij diverse beleidsfuncties opgenomen. Hij heeft in Nederland sinds 1993 ervaring opgedaan als lid en voorzitter van visitatiecommissies voor VSNU, QANU, NVAO, NQA en AeQui. In Vlaanderen is hij frequent betrokken geweest bij visitaties van universiteiten (VLIR) en hogescholen (VLHORA). Hij was van 2007 tot 2011 decaan van de Facoltà di Psicologia, Università Telematica Internazionale Uninettuno te Rome.

Bijlage 2 Programma visitatie

Tijdstip	Programma onderdeel	Deelnemers	Stakeholders LOI
09.00 - 10.30	Ontvangst en interne voorbespreking	Panel	Hans van Vliet
10.30 - 11.45	Gesprek n.a.v. KR en bestudeerde afstudeerwerken	Panel Opleidingsmanagement	Birgitte Blom (Projectleider) Kirstin Stokla (Business Unit Manager) Maartje van Hees (programmaleider) Wanda Saabeel (programmaleider)
11.45 - 12.30	Gesprek over aansluiting op beroepspraktijk	Panel Werkveldvertegenwoordigers	Frank Visser (BVC-lid) Stef Heutink (BVC-lid) (stage- en scriptiebegeleider op werkplek) Ron Smits (stage- en scriptiebegeleider op werkplek) Eva de Vries (alumnus) telefonisch via conference-call
12.30 - 13.30	Lunchpauze Documentenonderzoek Digitale leeromgeving	Panel	
13.30 - 14.00	Telefonisch spreekuur studenten en docenten Eventueel aanvullend documentenonderzoek Digitale leeromgeving Rondleiding (indien gewenst)	Panel (of deel van panel)	Studenten kunnen input leveren op basis van oproep op Campus Rondleiding door Birgitte Blom en/of Kirstin Stokla
14.00 - 14.45	Gesprek over opleiding	Panel Studenten	Milly Uylenbroek, gestart 2008, afstudeerfase Angela de Reuver, gestart 2012, propedeuse Rob van Mook, gestart 2012, propedeuse Danny Soonius, gestart 2009, hoofdfase Bianca Toebak, gestart 2012, propedeuse Tim Thuss, student klassikaal, gestart 2012 (via conference call)
14.45 - 15.45	Gesprek over opleiding	Panel Docenten, coaches en ontwikkelaars	Vicky Puls (docent) Martijn Adelmund (ontwikkelaar) Ronald Duijne (docent) Marja de Klerk, (docent, ontwikkelaar) Charlotte van Regenmortel (docent, ontwikkelaar) Maartje van Hees (coach) Sylvia Sebregts (coach) Desirée van Osch (coach, docent, ontwikkelaar)
Tijdstip	Programma onderdeel	Deelnemers	Stakeholders LOI
15.45 - 16.30	Gesprek over toetsing en eindniveau	Panel Docenten afstuderen, ontwikkelaars examens, examencommissie	Charlotte van Regenmortel (ontwikkelaar examens) Martijn Adelmund (ontwikkelaar examens) Desirée van Osch (voorzitter examencommissie Communicatie) Maartje van Hees (afstudeerdocent) Sylvia Sebregts (afstudeerdocent)
16.30 - 17.30	Overleg (voorbereiding nabespreking)	Panel	N.v.t.
17.30 - 18.00	Nabespreking van de dag	Panel Opleidingsmanagement	Marten Jan Kuipers (voorzitter bestuur) en/of Daj van der Woude (adjunct directeur Hoger Onderwijs) Kirstin Stokla (business unit manager) Maaïke Jonker (senior adviseur Beleid & Kwaliteit) Birgitte Blom (projectleider)

Bijlage 3 Kwantitatieve gegevens

Uitval uit het eerste jaar

Aangezien onze studenten geen vast studieschema volgen en op elk moment binnen een jaar kunnen instromen is het niet exact aan te geven op welk moment binnen hun opleiding zij gestopt zijn. Bij benadering kunnen wij aangeven wat het percentage studenten is dat stopt binnen een jaar na inschrijving. Onder cohort verstaan wij alle studenten die zich in dat jaar hebben ingeschreven.

COHORT	PERCENTAGE
2007	29%
2008	33%
2009	33%
2010	31%
2011	27%
2012	26%

Uitval uit de bachelor

Aangezien onze studenten geen vast studieschema volgen is het niet exact aan te geven op welke moment binnen hun opleiding zij gestopt zijn met hun studie. Wel is aan te geven wat het percentage stoppers binnen de gehele opleiding is ten opzichte van het totaal aantal inschrijvingen. Onder cohort verstaan wij alle studenten die zich in dat jaar hebben ingeschreven.

COHORT	PERCENTAGE
2010	16%
2011	16%
2012	6%

Rendement

Aangezien er nog weinig studenten zijn afgestudeerd binnen de opleiding is het niet zinvol een rendementspercentage voor de opleiding vast te stellen. Het afstudeerrendement van de opleiding is aangegeven per cohort. Onder cohort verstaan wij alle studenten die zich in dat jaar hebben ingeschreven.

COHORT	PERCENTAGE
2006	2%
2007	1,4%
2008	1%

Docentkwaliteit

Onderstaande tabel geeft het aandeel docenten aan met een wo-master en het aandeel docenten met een PhD aan ten opzichte van het totaal aantal docenten.

Docenten WO	Docenten PhD
56%	0%

Student-docentratio

Gezien het type onderwijs dat wij verzorgen is het niet mogelijk een zinvolle student-docentratio weer te geven. Onze norm is dat inzendopgaven binnen 48 uur worden beantwoord. Bij elke module zijn minimaal twee docenten betrokken. De student-docentratio bedraagt ultimo 31 juli 2013: 1 docent : 5,5 studenten.

Contacturen

Gezien het type onderwijs dat wij verzorgen is het niet relevant het gemiddeld aantal klokuren per week aan contacturen aan te geven. Er is, op ieder moment dat de student dat wenst, via de digitale leeromgeving contact mogelijk tussen de student en zijn docent. Er zijn drie mondelinge dagen in het programma opgenomen, waarvan alle drie verplicht. De klassikale begeleidingsvariant kent 16 lesdagen per studiejaar van gemiddeld 6 lessen per dag.

Bijlage 4 Eindkwalificaties

A. Onderzoeken & begrijpen	CMD'ers leven zich in de probleem- of vraagcontext in en kan deze, beschrijven en inkleuren
	CMD'ers multimediovormgevers benadrukken het belang van de gebruiker bij de opdrachtgever.
	Na overleg met de opdrachtgever verzamelen CMD'ers gegevens over de wensen en behoeften van gebruikers en stakeholders, en analyseren deze gegevens.
	CMD'ers vergaren de benodigde kennis van het domein/sector (bijvoorbeeld: cultuur, educatie, gezondheidszorg) waarin het project zich afspeelt.
	CMD'ers gebruiken onderzoeksmethodes om het 'ontwerp-probleem' te verduidelijken
	CMD'ers gebruiken (nieuwe) ontwerptheorieën en –methodieken.
	CMD'ers analyseren nieuwe technologische ontwikkelingen en begrijpen de mogelijkheden en beperkingen van zowel bestaande, als nieuwe technologie.
B. Conceptualiseren	CMD'ers werken het communicatievraagstuk diepgaand uit ten behoeve van de te ontwerpen oplossing
	CMD'ers multimediovormgevers passen creatieve methoden en technieken toe voor het ontwikkelen van ideeën.
	CMD'ers multimediovormgevers nemen actief deel aan creatieve, werk- en brainstormsessies.
	CMD'ers experimenteren om nieuwe wegen te verkennen
	CMD'ers stellen de wensen en behoeften profiel(en) op van de gebruiker voorop
	CMD'ers denken en handelen op verschillende abstractieniveaus.
	CMD'ers verbinden doelen en wensen van de gebruiker en opdrachtgever in het concept.
	CMD'ers gebruiken technologie als 'enabler' om de wensen van de gebruikers en opdrachtgevers te concretiseren.
C. Verbeelden & prototypen	CMD'ers maken gebruik van middelen en methoden om prototypes te maken.
	CMD'ers werken prototypes uit van "low-fidelity" tot "high-fidelity".
	CMD'ers hebben kennis van interactie, storytelling, beleving en

	vormgeving van multimodale interfaces.
	CMD'ers gebruiken (multi)mediatechnologie ten behoeve van vormgeving.
	CMD'ers passen ergonomische principes toe bij het ontwerpen en interactie.
	CMD'ers maken prototypes om ervan te leren en om keuzes te creëren ("build to think").
	CMD'ers maken gebruik van technologie om te realiseren.
D. Evalueren	CMD'ers gebruiken theoretische kennis van verschillende evaluatietypen die tijdens verschillende stadia van het ontwerpproces nodig zijn; zij kunnen deze beoordelen op een juist gebruik en inzet.
	CMD'ers gebruiken middelen en (test)methoden om prototypes te evalueren.
	CMD'ers kunnen onderdelen van een strategisch evaluatieplan op operationeel niveau uitvoeren
	CMD'ers gebruiken de reflectie, interpretatie en beoordeling van de uitkomsten van evaluatie ter verbetering van (toekomstige) product- of dienstontwerpen.
E. Inter- & multidisciplinair samenwerken	CMD'ers beschikken over interculturele communicatievaardigheden.
	CMD'ers acteren en presteren binnen een teamverband.
	CMD'ers maken gebruik van diversiteit.
	CMD'ers werken maatschappelijk en ethisch verantwoord.
F. Initiëren, organiseren & regisseren	CMD'ers weten het ontwerptraject te plannen, uit te voeren, te controleren, te beheren (tijd, budget, informatie, kwaliteit) en informeren over de voortgang van het ontwerpproject. Hij overlegt en stemt af met de opdrachtgever, projectleider, zijn leidinggevende, collega's en/of derden over het plan van aanpak.
	CMD'ers maken een inschatting van de succes- en risicofactoren met betrekking tot het ontwerpproject.
	CMD'ers brengen een bruikbaar advies uit en implementeren het gekozen ontwerp in een organisatie.
	CMD'ers weten wanneer zij hulp moeten inschakelen van een expert voor de verdere realisatie van het prototype of product.
	CMD'ers overzien de juridische consequenties van hun adviezen en producten.
	CMD'ers geven leiding op operationeel niveau (projecten), onder (bege)leiding van een senior.

	CMD'ers leveren een bijdrage aan organisatiebeleid met betrekking tot het ontwerpproces.
	CMD'ers monitoren op de kwaliteit en haalbaarheid.
G. Manifesteren & presenteren	CMD'ers presenteren informatie, inzichten en ideeën op een inspirerende wijze.
	CMD'ers multimediovormgevers beheersen verschillende communicatievormen en presentatiestijlen (informerend, overleggend, beoordelend, beoordelen, motiverend).
	CMD'ers netwerken productief.
	CMD'ers adviseren
	CMD'ers luisteren.
	CMD'ers stellen vragen, vragen door en blijven kritisch.
	CMD'ers onderhandelen
	CMD'ers rapporteren in woord en beeld.
	CMD'ers overtuigen (zowel opdrachtgevers, teamleden als andere belanghebbenden).
H. Ontwikkelen & reflecteren	CMD'ers sturen zichzelf bij ten aanzien van leren, resultaatgerichtheid, flexibiliteit, nieuwsgierigheid en proactief werken.
	CMD'ers hebben een beroepshouding die getuigt van respect voor anderen en besef van esthetische en maatschappij
	CMD'ers nemen actief deel aan netwerken en leveren een bijdrage aan het beroepsdomein door deelname aan workshops en seminars.

Bijlage 5 Programmaoverzicht

Curriculum bachelor Hbo CMD

Module	EC	Toetsvorm
Thema 1: Onderzoeken & begrijpen	19	
Inleiding digitaal portfolio	1	Portfolio-opdracht
Studievaardigheden	1	Portfolio-opdracht
Mediageschiedenis	4	LOI Examen
Nieuwe media en digitale cultuur	4	Praktijkopdracht
User research	4	Praktijkopdracht
Onderzoeksvaardigheden	3	Praktijkopdracht
PFO	2	Portfolio-opdracht
Thema 2: Conceptualiseren	11	
Creativiteit & concept	3	Praktijkopdracht
Storytelling en beleving	3	Praktijkopdracht
Informatievaardigheden	3	Praktijkopdracht
PFO	2	Portfolio-opdracht
Thema 3: Verbeelden & prototypen	30	
Grafisch ontwerpen	5	Praktijkopdracht
Interactieontwerp	5	Praktijkopdracht
HTML 5/ CSS3	4	Praktijkopdracht
Adobe Indesign	4	Praktijkopdracht
Adobe Photoshop	4	Praktijkopdracht
Adobe Illustrator	4	Praktijkopdracht
Social Media	2	Praktijkopdracht
PFO	2	Portfolio-opdracht
Totaal propedeuse	60	
VERDIEPING		
Thema 4: Verdieping onderzoeken & begrijpen	23	
Ontwerptheorie	7	Praktijkopdracht
Digitale multimedia	4	LOI examen
Mediarecht	4	LOI examen
Inleiding adviseren	3	Praktijkopdracht
PFO	5	Portfolio-opdracht
Thema 5: Verdieping conceptualiseren	22	
Mediapsychologie en -sociologie	5	Praktijkopdracht
Communicatietheorie	4	LOI examen
Brand design	3	Praktijkopdracht
Basisvaardigheden voor de professional	5	Praktijkopdracht
PFO	5	Portfolio-opdracht
Thema 6: Verdieping verbeelden & -prototypen	28	
Prototypes maken, theorie en praktijk	6	Praktijkopdracht

Adobe Flash	4	Praktijkopdracht
Google	2	Praktijkopdracht
Audio en Video	5	Praktijkopdracht
Crossmediaal ontwerpen	6	Praktijkopdracht
PFO	5	Portfolio-opdracht
Thema 7: Managen & evalueren		
Thema 7: Managen & evalueren	27	
Projectmanagement voor web en digitale media	5	Praktijkopdracht
Evaluatie theorie en praktijk	5	Praktijkopdracht
Media Consultancy	7	Praktijkopdracht
Ethiek & MVO	4	Praktijkopdracht
Managementvaardigheden	4	Deelname contactdag/praktijkopdracht
PFO Managen en evalueren	2	Portfolio-opdracht
KEUZEMINOR		
Keuzeminor multimediovormgeving	30	
3D Animeren	6	Praktijkopdracht
Content Management	3	Praktijkopdracht
Typografie	3	Praktijkopdracht
Usability	5	Praktijkopdracht
Game design	4	Praktijkopdracht
App design	4	Praktijkopdracht
Cross Media teamproject	5	Portfolio-opdracht
Keuzeminor multimediamanagement	30	
Mediastrategie	6	Praktijkopdracht
Corporate Identity	3	Praktijkopdracht
IPMA-D	7	Extern examen
Accountmanagement	5	Praktijkopdracht
Professional Communication Advanced	4	Intern examen
Cross Media teamproject	5	Portfolio-opdracht
Stage	30	Praktijkopdracht (stageverslag)
Afstudeeropdracht	20	Eindwerkstuk + mondeling examen
Totaal hbo Communication & Multimedia Design	240	

Bijlage 6 Bestudeerde documenten

- Kritische reflectie
- CV's en overzicht van docenten
- Verslagen beroepenveldcommissie
- Notulen docenten- en studentenoverleg
- Leerstof
- Literatuur
- Literatuurlijst
- Toetsen
- Materiaal, studiehandboeken en literatuur
- Verslagen overleg commissies
- Stagehandleiding
- Portfolio's
- Studentenenquêtes
- Afstudeerhandleiding voor studenten
- Afstudeerhandleiding voor docenten, tweede lezers en examinatoren
- Eindwerkstuk

Bijlage 7 Onafhankelijkheidsverklaringen

Onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring
voorafgaand aan het beoordelingsproces

Ondergetekende verklaart hierbij het volgende:

Ik ben verzocht op te treden als lid van de visitatiecommissie van de opleiding B Communicatie en Multimedia Design van LOI. Ik ben bereid en in staat deze rol te vervullen op een wijze die overeenkomt met de NVAO Gedragscode voor Panelleden.

Tevens verklaar ik hierbij

- geen (familie)relaties of banden met de bovengenoemde instelling te onderhouden, als privépersoon, onderzoeker/docent, beroepsbeoefenaar of als adviseur, die een volstrekt onafhankelijke oordeelsvorming over de kwaliteit van de opleiding ten positieve of ten negatieve zouden kunnen beïnvloeden;
- zodanige relaties of banden met de instelling de afgelopen vijf jaar niet gehad te hebben;
- strikte geheimhouding te betrachten van al hetgeen in verband met de beoordeling aan mij bekend is geworden en wordt, voor zover de opleiding, de instelling of de NVAO hier redelijkerwijs aanspraak op kunnen maken;
- op de hoogte te zijn van de NVAO gedragscode.

Aldus opgemaakt,

Handtekening:

Naam:

Joost Lowyck

Datum:

07.03.2013

Plaats:

LEIDEN

Onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring
voorafgaand aan het beoordelingsproces

Ondergetekende verklaart hierbij het volgende:

Ik ben verzocht op te treden als lid van de visitatiecommissie van de opleiding B Communicatie en Multimedia Design van LOI. Ik ben bereid en in staat deze rol te vervullen op een wijze die overeenkomt met de NVAO Gedragscode voor Panelleden.

Tevens verklaar ik hierbij

- geen (familie)relaties of banden met de bovengenoemde instelling te onderhouden, als privépersoon, onderzoeker/docent, beroepsbeoefenaar of als adviseur, die een volstrekt onafhankelijke oordeelsvorming over de kwaliteit van de opleiding ten positieve of ten negatieve zouden kunnen beïnvloeden;
- zodanige relaties of banden met de instelling de afgelopen vijf jaar niet gehad te hebben;
- strikte geheimhouding te betrachten van al hetgeen in verband met de beoordeling aan mij bekend is geworden en wordt, voor zover de opleiding, de instelling of de NVAO hier redelijkerwijs aanspraak op kunnen maken;
- op de hoogte te zijn van de NVAO gedragscode.

Aldus opgemaakt,

Handtekening:

Naam:

T. Helfrich

Datum:

8 sept 2013

Plaats:

LEIDEN

Onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring
voorafgaand aan het beoordelingsproces

Ondergetekende verklaart hierbij het volgende:

Ik ben verzocht op te treden als lid van de visitatiecommissie van de opleiding B Communicatie en Multimedia Design van LOI. Ik ben bereid en in staat deze rol te vervullen op een wijze die overeenkomt met de NVAO Gedragscode voor Panelleden.

Tevens verklaar ik hierbij

- geen (familie)relaties of banden met de bovengenoemde instelling te onderhouden, als privépersoon, onderzoeker/docent, beroepsbeoefenaar of als adviseur, die een volstrekt onafhankelijke oordeelsvorming over de kwaliteit van de opleiding ten positieve of ten negatieve zouden kunnen beïnvloeden;
- zodanige relaties of banden met de instelling de afgelopen vijf jaar niet gehad te hebben;
- strikte geheimhouding te betrachten van al hetgeen in verband met de beoordeling aan mij bekend is geworden en wordt, voor zover de opleiding, de instelling of de NVAO hier redelijkerwijs aanspraak op kunnen maken;
- op de hoogte te zijn van de NVAO gedragscode.

Aldus opgemaakt,

Handtekening:

Naam: Anne Hendrieta Joubert Jacoba de Brouwer

Datum: 5 september 2013

Plaats: Leiderdorp

Onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring
voorafgaand aan het beoordelingsproces

Ondergetekende verklaart hierbij het volgende:

Ik ben verzocht op te treden als lid van de visitatiecommissie van de opleiding B Communicatie en Multimedia Design van LOI. Ik ben bereid en in staat deze rol te vervullen op een wijze die overeenkomt met de NVAO Gedragscode voor Panelleden.

Tevens verklaar ik hierbij

- geen (familie)relaties of banden met de bovengenoemde instelling te onderhouden, als privépersoon, onderzoeker/docent, beroepsbeoefenaar of als adviseur, die een volstrekt onafhankelijke oordeelsvorming over de kwaliteit van de opleiding ten positieve of ten negatieve zouden kunnen beïnvloeden;
- zodanige relaties of banden met de instelling de afgelopen vijf jaar niet gehad te hebben;
- strikte geheimhouding te betrachten van al hetgeen in verband met de beoordeling aan mij bekend is geworden en wordt, voor zover de opleiding, de instelling of de NVAO hier redelijkerwijs aanspraak op kunnen maken;
- op de hoogte te zijn van de NVAO gedragscode.

Aldus opgemaakt,

Handtekening:

Naam: B. Olde Hampsink.

Datum: 5-9-2013

Plaats: Tabergem.

Onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring
voorafgaand aan het beoordelingsproces

Ondergetekende verklaart hierbij het volgende:

Ik ben verzocht op te treden als lid van de visitatiecommissie van de opleiding B Communicatie en Multimedia Design van LOI. Ik ben bereid en in staat deze rol te vervullen op een wijze die overeenkomt met de NVAO Gedragscode voor Panelleden.

Tevens verklaar ik hierbij

- geen (familie)relaties of banden met de bovengenoemde instelling te onderhouden, als privépersoon, onderzoeker/docent, beroepsbeoefenaar of als adviseur, die een volstrekt onafhankelijke oordeelsvorming over de kwaliteit van de opleiding ten positieve of ten negatieve zouden kunnen beïnvloeden;
- zodanige relaties of banden met de instelling de afgelopen vijf jaar niet gehad te hebben;
- strikte geheimhouding te betrachten van al hetgeen in verband met de beoordeling aan mij bekend is geworden en wordt, voor zover de opleiding, de instelling of de NVAO hier redelijkerwijs aanspraak op kunnen maken;
- op de hoogte te zijn van de NVAO gedragscode.

Aldus opgemaakt,

Handtekening:

Naam:

T. Buijig

Datum:

5-9-2013

Plaats:

Utrecht

Onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring
voorafgaand aan het beoordelingsproces

Ondergetekende verklaart hierbij het volgende:

Ik ben verzocht op te treden als lid van de visitatiecommissie van de opleiding B Communicatie en Multimedia Design van LOI. Ik ben bereid en in staat deze rol te vervullen op een wijze die overeenkomt met de NVAO Gedragscode voor Panelleden.

Tevens verklaar ik hierbij

- geen (familie)relaties of banden met de bovengenoemde instelling te onderhouden, als privépersoon, onderzoeker/docent, beroepsbeoefenaar of als adviseur, die een volstrekt onafhankelijke oordeelsvorming over de kwaliteit van de opleiding ten positieve of ten negatieve zouden kunnen beïnvloeden;
- zodanige relaties of banden met de instelling de afgelopen vijf jaar niet gehad te hebben;
- strikte geheimhouding te betrachten van al hetgeen in verband met de beoordeling aan mij bekend is geworden en wordt, voor zover de opleiding, de instelling of de NVAO hier redelijkerwijs aanspraak op kunnen maken;
- op de hoogte te zijn van de NVAO gedragscode.

Aldus opgemaakt,

Handtekening:

Naam:

Radul van Aalst

Datum:

5-9-2013

Plaats:

Harmelen